

ERFGOEDDAG 2008 Wordt verwacht? Groot-Nederland

In 1830 ontstaat uit het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden een Belgische natiestaat. Hoewel Vlamingen en Nederlanders nu in een ander staatsverband leven, willen vooral Vlaamse 'taalminnaars' de 'broederband' nauwer aanhalen om het Nederlands in Vlaanderen te ondersteunen. Vanaf de jaren 1840 ontwikkelen zich culturele, wetenschappelijke en studentikoze contacten: de jaarlijkse Nederlandse Taal- en Letterkundige Congressen vanaf 1849; de oprichting in 1898 van het Algemeen Nederlands Verbond dat de Nederlandse taal en cultuur overal ter wereld wil ondersteunen; de jaarlijkse Groot-Nederlandse Studentencongressen vanaf

1910. In al deze en andere initiatieven is een politieke hereniging niet aan de orde. Door de opkomst van een radicale Vlaamse beweging na de Eerste Wereldoorlog wordt Groot-Nederland tot politiek ideaal verheven, maar eensgezindheid over hoe dat einddoel moet worden bereikt bestaat niet. Gematigde Vlaams-nationalisten staan als eerste stap een federalistische omvorming van de Belgische staat voor. Een tweede groep radicale Groot-Nederlanders rond enkele naar Nederland uitgewerkte activisten zijn rabiaat anti-Belgisch: België moet verdwijnen vooraleer Groot-Nederland kan worden opgericht. Een derde groep ten slotte koppelt Groot-Nederland aan een fascistische maatschappijorde en de verwerping van de politieke democratie. Ondanks de propaganda voor Groot-Nederland is duidelijk dat er in Vlaams-nationalistische kringen nauwelijks initiatieven ondernomen worden om de vereniging met Nederland in de praktijk te realiseren. Als utopie beschikte de idee over voldoende wervingskracht. Twee historici – Pieter van Hees en Romain Vanlandschoot – zullen op de erfgoeddag over dit thema een lezing geven, gemode-reerd door Frans-Jos Verdoodt. Daarnaast kan de bezoeker kennismaken met het iconografische materiaal over de Groot-Nederlandse beweging.

Erfgoeddag 2008
ADV N, zondag 13 april 2008
doorlopend van 10u tot 18u
panelgesprek P. van Hees, R. Vanlandschoot
en F.-J. Verdoodt vanaf 15u

Inventaris van het Fonds Sint-Pietersabdij van Steenbrugge

In een vorig nummer van de *Mededelingen* kon u uitvoerig kennismaken met het Fonds Sint-Pietersabdij Steenbrugge. Tijdens het voorbije jaar werd de ontsluiting verder afgewerkt. Het fonds telt 2936 inventarisnummers over 60 strekkende meter en de inhoud heeft betrekking op de periode 1879 tot 2005. Ruim 2100 boeken en brochures, ongeveer 250 tijdschrifttitels en meer dan 2000 audiovisuele stukken zijn raadpleegbaar via een werkinventaris en via de geautomatiseerde catalogi in de leeszaal en op de website van het ADVN.

De archiefinventaris die recent in boekvorm verscheen, is voorzien van een stevige inleiding. Aan de hand van 27 korte biografieën geven we een overzicht van de archiefvormers en schetsen we de context waarin de stukken tot stand kwamen. Voorts onderzoeken we de geschiedenis van het archief-fonds aangezien de reconstructie ervan kan worden beschouwd als een essentiële stap bij de verwerking. In het voorlaatste luik van de inleiding brengen we verslag uit van de inventarisering van het archief, een proces van ordenen en beschrijven die de archivaris vaak verplicht om bepaalde keuzes te maken. Ook aanwijzingen over de raadpleging van het fonds ontbreken niet. Naast de inventaris wordt het fonds in deze publicatie ook ontsloten door een namenregister. Deze uitgave markeert op een archivistische manier het vertrek van de abdijsamen-schap uit de gebouwen waar de abdij honderddertig jaar was gehuisvest. Is het in deze tijden van toenemende digitalisering nog zinvol een inventaris in boekvorm

De Lelie. Katholiek Dames-Tijdschrift voor Noord- en Zuid-Nederland, jg. 1, 1909, nr. 2 [ADV N, VY966]

“Een idee verkopen en een mythe creëren...” Clemens De Landtsheer, pionier van de Vlaams-nationale propagandafilm

In opdracht van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen werkt het ADVN aan een project rond film, propaganda en Vlaamse beweging tijdens de jaren 1920-1930.

De eerste activiteit, een tentoonstelling, komt tot stand in samenwerking met het gemeentebestuur van Temse. Onderwerp is Clemens De Landtsheer en zijn filmbedrijf Flandria Film. De nadruk zal liggen op het thema propaganda en de manier waarop De Landtsheer als een van de eersten in Vlaanderen het medium film daarvoor inschakelde. De bezoekers zullen kunnen kennismaken met politieke propaganda-beelden over de Eerste Wereldoorlog en de IJzerbedevaarten, de Grammensacties en de Vlaams-nationale landdagen. Aangezien De Landtsheer uit Temse afkomstig is en de tentoonstelling daar plaatsvindt, zullen ook heel wat beelden over deze gemeente tijdens het interbellum te zien zijn, onder meer

De ijsfeesten, Koers Cinzano, De viering van een 100-jarige. Over het volledige project zal in de volgende *Mededelingen* een uitvoerige bijdrage verschijnen. Hierbij alvast de praktische informatie over de tentoonstelling.

uit te geven? Ook in archiefmidden ligt vandaag de klassieke inventaris onder vuur. Het ADVN verkiest evenwel om alle kanalen te gebruiken opdat een zo ruim mogelijk publiek kan kennismaken met de activiteiten. Bijgevolg is er zowel een ontsluiting in boekvorm als een digitale ontsluiting via onze elektronische catalogi in de leeszaal en op de webstekken van het ADVN, ODIS en Archiefbank Vlaanderen.

Tom Cobbaert, *Inventaris van het Fonds Sint-Pietersabdij van Steenbrugge*, Antwerpen: ADVN, 2008, 204 pp., ill. - 12,50 euro.

Bestellingen: ADVN, Lange Leemstraat 26, 2018 Antwerpen [T] 03-225 18 37 [E] marleen.deridder@advn.be, via www.adv.n.be of via de bestelbon op de keerzijde van de adreswikkel van deze *Mededelingen*.

Brussel en de Vlaamse Rand

Publicatie – *Brussel en de Vlaamse Rand, een verhaal van migraties en grenzen*, 20 euro.

Te bestellen bij uitgeverij Peeters (www.peeters-leuven.be), de provincie Vlaams-Brabant (<http://mediatheek.vlaamsbrabant.be/cultuur>) en het ADVN (www.adv.n.be) of in de boekhandel
algemene coördinatie: Provincie Vlaams-Brabant – tel: 016-26 76 77 | e-mail: cultuur@vlaamsbrabant.be | www.vlaamsbrabant.be/cultuur

Dacca-zolder, Kasteelstraat 74, 9140 Temse
tel. 03-710 12 61

Van 4 juli tot 17 augustus 2008

Openingsuren: dinsdag tot zaterdag van 14 tot 18u, op zondag van 10 tot 12u en van 14 tot 18u – maandag gesloten

Tentoonstelling

Over de rand. Michiel Hendryckx

Van 16 mei tot 4 juni 2008 in GC De Zandloper, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel
tel. 02-460 73 24

email: info@dezandloper.be

Openingsuren: maandag-vrijdag van 9 tot 12u en van 13 tot 17u; zaterdag van 9 tot 12u
Voor bijkomende informatie neemt u contact op met De Zandloper.